

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (PVDD)

(d.d. 13 juli 2012)

Nummer

2685

Onderwerp

Tussenevaluatie Faunabeheerplan Damhert

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op 1 februari 2011 heeft het toenmalige College van Gedeputeerde Staten voor een periode van 3 jaar het Faunabeheerplan Noord- en Zuid-Holland vastgesteld. i.s.m. de Faunabeheereenheden. Het nieuwe college heeft dierenwelzijn als speerpunt opgenomen in haar collegeprogramma, waaruit blijkt dat door dit college het welzijn van dieren belangrijk wordt gevonden. Hierdoor is een nieuwe situatie ontstaan.

Toelichting op vraag 5:

In het Faunabeheerplan staat vermeld dat ter vermindering van de populatie- en schadedruk voor ieder mannelijk dier dat in de zone of buiten het leefgebied wordt gedood, net zoveel hinds (in het leefgebied) zullen worden gedood dat de geslachtsverhouding ongewijzigd blijft. Hiermee wordt tevens bereikt dat in de toekomst minder afschot nodig zal zijn. Dit wordt voorgesteld, terwijl men helemaal geen concreet overzicht heeft van de interne populatie en de verhouding tussen de mannelijke en vrouwelijke dieren. Ondanks dat willen Gedeputeerde Staten (GS) dat tegenover ieder - buiten het terrein - gedood mannelijk dier ook het doden van een vrouwelijk dier binnen het terrein moet staan.

Toelichting op vraag 7

Op pagina 50 van het Faunabeheerplan staat vermeld: "Statische borden werken niet altijd. Bestuurders raken hier aan gewend en passen hun snelheid niet meer aan." Uit diverse wetenschappelijke rapporten en uit ervaringen op de Veluwe is gebleken dat wildsignaleringsystemen wel werken. Deze gaan alleen aan als wild daadwerkelijk waargenomen wordt in de wegberm. Daarnaast wordt in de Verenigde Staten tegenwoordig gebruik gemaakt van signaleringssystemen via GPS-apparatuur (TomTom), waarbij de bestuurder een waarschuwingssignaal te horen krijgt als hij in gebieden rijdt waar een verhoogd risico is op wildaanrijdingen.

Toelichting op vraag 9

In antwoord op eerder gestelde schriftelijke vragen geeft u aan dat de reeënstand juist is toegenomen. In antwoord op gestelde vragen d.d. 31 augustus 2010 geeft u aan: "5. Is het juist dat de reeënstand in Zuid-Kennemerland (gedeelte boswachterij Noordwijk), de laatste jaren is gedaald? Zo ja, hoe sterk is deze daling en hoe is de reeënstand ten opzichte van 2006 toen de ontheffing werd verleend?

Antwoord

Nee. Het aantal reegeiten en reebokken is op basis van tellingen van Staatsbosbeheer (boswachterij Noordwijk) in de periode van 2006 tot heden (voorjaarsstand) geschat op respectievelijk 61, 68, 94, 96 en 89 reeën.

6. Indien het juist is dat de reeënstand enorm is achteruitgegaan, welke aanleiding is er dan om toch populatiebeheer toe te passen?"

Antwoord

Uit de telgegevens kan niet de conclusie worden getrokken dat de reeënstand in het gebied van Staatsbosbeheer over een aantal jaren enorm is achteruitgegaan. Er is eerder sprake van een lichte stijging. Afschot van reeën vindt plaats overeenkomstig de op 14 december 2006 verleende ontheffing. GS spreken zichzelf hierin tegen.

Toelichting op vraag 11

In het Faunabeheerplan worden cijfers gepresenteerd betreffende aanrijdingen met damherten. In het plan ontbreekt het echter aan een goede registratie en analyse van deze aanrijdingen (ernst van de aanrijding, tijdstip van de dag, weersomstandigheden, exacte locatie, lokale situatie wat betreft vegetatie, snelheid van de auto, enz.). De Partij voor de Dieren heeft informatie van de politie gekregen dat ook (eenzijdige) aanrijdingen en situaties, waarbij een damhert of ree in de buurt is gezien, worden meegeteld. Door het ontbreken van een goede registratie en analyse is dit niet te verifiëren of uit te sluiten en zijn de gegevens zeer onbetrouwbaar. Als gevolg hiervan is het niet mogelijk om te beoordelen of het mogelijk is om maatregelen te nemen ter voorkoming van aanrijdingen. Evenmin is het mogelijk om te beoordelen of het afschieten van tientallen damherten per jaar zich verhoudt tot het leed van enkele aanrijdingen per jaar. Ook Alterra vraagt om een goede registratie en analyse van de aanrijdingen.

Toelichting op vraag 14

In het Faunabeheerplan wordt niet aangegeven welke gedragsveranderingen zullen optreden in de damhertenpopulatie. Reguliere jacht in natuurgebieden heeft tot gevolg dat damherten schuwer en schrikachtiger worden. Dit heeft (negatieve) effecten op het hele gedrag van de populatie. Stress kan leiden tot ongecontroleerd gedrag en tot extra migratie waardoor de kans op verkeersongevallen kan toenemen. Ook zal bij voorkeur geen afschot plaatsvinden in de directe omgeving van woningen. Het is mogelijk dat de damherten zich daardoor juist meer gaan ophouden in gebieden waar ze overlast veroorzaken. Door Alterra is wetenschappelijk aangetoond dat op de Veluwe het aantal aanrijdingen bij afschot juist toeneemt i.p.v. afneemt.

Toelichting op vraag 17

Alterra heeft een aantal aanbevelingen gedaan in het wetenschappelijk rapport 'Factoren die een rol spelen bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe':

Registratie

Er is nog lang niet een goede registratie van aanrijdingen met damherten. Onder incident valt bij de politieregistratie al een melding dat een automobilist een hert heeft gezien, zonder dat er een aanrijding heeft plaats gevonden. Onderzoek naar aanrijdingen valt of staat met een gedegen analyse die slechts mogelijk is bij een optimaal functionerend registratiesysteem. Hierin mag een nauwkeurige plaatsbepaling van een aanrijding niet ontbreken. Het in de Veluwe ontwikkelde registratiesysteem moet worden toegepast in de andere delen van Nederland. Alleen dan kunnen op termijn ook elders analyses van aanrijdingen worden uitgevoerd. De hieruit ontwikkelde modellen kunnen worden benut in bestaande of te ontwikkelen situaties waarin wegverkeer wordt gecombineerd met de aanwezigheid van wilde hoefdieren (Seiler 2005).

Kennis van de populatie

Nadere modellering van de populatiedynamiek van deze soorten is essentieel voor een goed begrip van het effect van het afschot op de dichtheid. Ten grondslag aan alle experimenten ligt dan ook een gedegen analyse van afschot- en telstatistieken over de afgelopen 20 jaar. Daarnaast dient onderzoek plaats te vinden naar het effect van jachtactiviteiten op bewegingen van wilde hoefdieren en naar de mogelijkheid om de nauwkeurigheid van de inventarisaties te vergroten (Groot Bruinderink & Van Breukelen 2009). Men heeft geen inzicht in de populatie damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD). Wilde hoefdieren zijn beschermde diersoorten. Iedere aantalsreductie dient met grote zorg en gedifferentieerd te gebeuren. Omdat dichtheid, leeftijd en geslacht belangrijke discriminerende factoren kunnen zijn bij aanrijdingen, verdient het aanbeveling na te gaan of met deze drie factoren bij het populatiebeheer rekening kan worden gehouden.

Het verkeersvolume

Voor de Veluwe is het van belang dat maatregelen worden genomen ter vermindering van het nachtelijk verkeersvolume. Waar en wanneer mogelijk dienen wegen 's nachts afgesloten te worden voor gemotoriseerd verkeer. Omdat in de nacht het verkeersvolume beperkt is, is onderzoek naar het effect van verkeerssnelheid in de nachtelijke uren gewenst. Informeren van de weggebruiker is hier onlosmakelijk mee verbonden. Daarnaast ook inzet van alternatieven om de kans op aanrijdingen te beperken zoals verlaging maximum snelheid, verbeteren zicht langs weg door vegetatie in de bermen laag te houden etc. (zie rapport Verkeersveiligheid en damherten dat in opdracht van provincie zelf is opgesteld)

Naar aanleiding van de bovenstaande toelichting wil de Partij voor de Dieren de volgende vragen aan u voorleggen.

- 1. Op welke wijze wordt er bij afschot van damherten rekening gehouden met de veiligheid van de jaarlijkse vele honderdduizenden bezoekers van de Amsterdamse waterleidingduinen (AWD), zijn de jagers bekend in het gebied en waarom is dit belangrijke veiligheidsaspect niet in dit faunabeheerplan opgenomen?*

Antwoord

De AWD worden beheerd door Waternet. Beheer van de damherten wordt uitgevoerd door de eigen boswachters van Waternet, die zeer goed bekend zijn met het gebied.

Het veiligheidsaspect is niet in het faunabeheerplan opgenomen omdat het hier gaat om de verantwoordelijkheid van de terreinbeheerder (Waternet) en de onder het gezag van Waternet optredende jachtaktehouders. Bij het gebruik van het geweer volgt Waternet een eigen protocol waarbij veiligheid de hoogste prioriteit heeft.

2. *Welk belang hechten GS aan de economische waarde van de aanwezigheid van damherten in de AWD en op welke wijze hebben GS dit meegewogen en waaruit blijkt dat?*

Antwoord

Mede vanwege de economische waarde van de aanwezigheid van het damhert is in het faunabeheerplan geconcludeerd dat het damhert een "waardevolle en welkome bewoner van het duingebied" is (faunabeheerplan, pag. 15) Dit belang is afgezet tegen onder andere het belang van de verkeersveiligheid en de schade aan gewassen. Na afweging van alle belangen is gekozen voor afschot van een beperkt deel van de populatie damherten.

3. *Een minimale eis voor het faunabeheerplan is dat een aantal randvoorwaarden wordt geformuleerd waaraan moet worden voldaan om de gewenste ecologische doelen te kunnen realiseren. De minimale omvang van de damhertenpopulatie is één van die randvoorwaarden. Waarom hebben GS dit voor de Amsterdamse waterleidingduinen (AWD) niet aangegeven?*

Antwoord

Met het in het faunabeheerplan voorgestelde beheer zal de populatie in het gehele plangebied ruim boven de 500 damherten blijven. Dit zal ook blijken uit de jaarlijkse tellingen van de populatie.

4. *In het plan staat dat jaarlijks damhertenpopulaties worden geteld en dat er een eenduidige telmethode wordt ontwikkeld. Binnen de faunabeheereenheden zijn hiervoor echter nog nauwelijks kennis en methoden ontwikkeld of ook constructieve ervaringen opgedaan. Wat vindt u hiervan, hoe schatten GS de betrouwbaarheid in van de huidige telmethodes en wat gaat u doen of heeft u gedaan om een eenduidige telmethode te ontwikkelen?*

Antwoord

Er is in 2011 en 2012 geteld volgens een eenduidige telmethode, vastgelegd in een protocol. Dit protocol is vastgesteld door een beoordelingscomité waarin deskundige vertegenwoordigers van de Dierenbescherming, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland, Dunea, Waternet en PWN zitting hebben. Dit beoordelingscomité ziet tevens toe op de jaarlijkse tellingen en past zonodig het protocol aan.

5. *Waarom kiezen GS voor afschot van de hinds, terwijl GS geen inzicht heeft in de gegevens van de populatie zelf en dus de consequenties van dit besluit niet kunnen overzien. Welke (wetenschappelijke) onderbouwing gebruikt u hiervoor?*

Antwoord

Voor de onderbouwing van de thans gehanteerde methode verwijzen wij naar het faunabeheerplan. Hieruit blijkt dat er wel inzicht bestaat in de gegevens van de populatie.

Hierbij merken wij op dat er door ons ontheffing is verleend voor afschot van damherten buiten het in het faunabeheerplan aangewezen leefgebied danwel in de aangewezen bufferzones. Tot nu toe zijn in Zuid-Holland geen hinds gedood op grond van de door ons verleende ontheffing. Het gaat hier altijd om mannelijke herten. Om de geslachtsverhouding gelijk te laten blijven en om te bereiken dat in de toekomst minder afschot nodig zal zijn, is ervoor gekozen om een evenredige hoeveelheid vrouwelijke damherten te laten doden. Overigens zal voor het afschot van vrouwelijke damherten door de provincie Noord-Holland ontheffing moeten worden verleend, aangezien de hinds zich bevinden in het Noord-Hollandse deel van de AWD.

6. *Op dit moment zijn op veel plaatsen rondom de AWD hekken geplaatst. Kunnen GS de huidige stand van zaken weergeven ten aanzien van de plaatsing van de hekken en de resultaten daarvan met betrekking tot overlast?*

Antwoord

Op bijgevoegde kaart is te zien wat de huidige stand van zaken is inzake het hekkwerk. Uit de praktijk blijkt dat de hekken, in combinatie met het gepleegde afschot, inderdaad bijdragen aan de vermindering van schade en de vermindering van het risico voor het verkeer op de weg. Zie hiervoor ook onderstaande tabel. De combinatie van hekken en afschot beoordelen wij derhalve als effectief.

Jaar:	Gewasschade in Euro's:	Aantal aanrijdingen met damhert:
2010	1.500	6
2011	0	3
2012	2.250	3

7. *Waarom hebben GS de in toelichting genoemde effectieve maatregelen niet meegenomen als oplossing voor de overlast? Zijn GS bereid om deze maatregelen vanuit haar verantwoordelijkheid te stimuleren en te bevorderen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In het faunabeheerplan wordt toepassing van een wildsignaleringsysteem besproken. Wildsignaleringsystemen werken alleen wanneer er sprake is van een oversteekplaats voor damherten waarbij ze van het ene naar het andere leefgebied over kunnen steken. In Zuid-Holland is deze situatie niet aan de orde. Het wildsignaleringsysteem waar u op doelt, waarbij gebruik wordt gemaakt van GPS, is ons niet bekend. Navraag bij TomTom leert dat een dergelijke applicatie op dit moment niet beschikbaar is voor de Nederlandse markt. TomTom gaf tevens aan dit wel een interessant idee te vinden en hier verder onderzoek naar te gaan doen. Wij gaan er vanuit dat, wanneer TomTom deze applicatie op de Nederlandse/Europese markt zou aanbieden, dit ook hier de verkeersveiligheid zou kunnen bevorderen.

8. *Wanneer de AWD met andere gebieden verbonden wordt, is het probleem van juridische aansprakelijkheid van 'gehouden dieren' opgelost, omdat het terrein dan voldoende groot is. Zijn GS bereid om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de diverse duingebieden op een goede manier met elkaar te verbinden? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Alle gebieden zijn in principe met elkaar verbonden en vormen samen het plangebied zoals omschreven in het faunabeheerplan. Juridische aansprakelijkheid voor gehouden dieren speelt pas als er sprake is van een gebied dat volledig is afgesloten. Het volledig omrasteren van het leefgebied van de damherten is echter niet aan de orde. In dat verband verwijzen wij u naar het faunabeheerplan (pagina 63.)

9. *Klopt het dat de reeënstand de laatste 2 jaar juist licht is toegenomen in plaats van afgenomen (zoals wordt aangegeven in het Faunabeheerplan Damhert)? Zo nee, hoe verklaren GS het gegeven antwoord op schriftelijke vragen en wat is de juiste stand van zaken op dit moment? Zijn GS bereid om dit nader te onderzoeken?*

Antwoord

De eerder gestelde vragen met betrekking tot de reeënstand hadden alleen betrekking op het gebied van Staatsbosbeheer; de Boswachterij Noordwijk. In dat gebied is sprake van een lichte stijging van de reeënstand. In de AWD is de reeënstand echter afgenomen, zie hiervoor ook pagina 40 van het faunabeheerplan.

10. *Klachten van derden (om overlast te meten) is een subjectieve graadmeter om effecten te meten. Objectieve waarnemingen, zoals het meten van de hoeveelheid schade en het aantal aanrijdingen en een goede registratie van de feiten en omstandigheden en een deugdelijke analyse hiervan zijn dat wel. Zijn GS bereid om te starten met een nauwkeurige registratie van aanrijdingen inclusief alle relevante informatie om na verloop van tijd een deugdelijke analyse te kunnen uitvoeren m.b.t. de aanrijdingenproblematiek met damherten en reeën? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze en termijn en kunnen GS PS hiervan op de hoogte houden?*

Antwoord

Voor het uit het lijden verlossen van aangereden damherten geldt de zogenoemde valwildregeling. Op grond van deze regeling dient ieder damhert dat uit zijn lijden wordt verlost gemeld te worden bij de FBE. Deze gegevens zijn beschikbaar. Daarnaast zijn er gegevens beschikbaar vanuit de politie en vanuit onze provinciale Dienst Beheer Infrastructuur, voorzover het aanrijdingen op provinciale wegen betreft. Over circa een jaar zal bij de evaluatie van het uitgevoerde beheer ook dit aspect aan de orde komen.

11. *In het faunabeheerplan wordt het actieve wildwaarschuwingssysteem genoemd als effectief middel ter voorkoming van aanrijdingen (op pagina 61). In het hoofdstuk "voorgenomen beheer" van het plan wordt hier echter niets mee gedaan! Kan dit alsnog worden meegenomen als maatregel? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie de beantwoording van vraag 7.

12. *In het faunabeheerplan wordt niet gesproken over het dierenleed dat wordt veroorzaakt als gevolg van de jacht op honderden damherten in en buiten het duingebied. Jaarlijks zullen zeer veel dieren bloot staan aan stress, verwondingen, en pijn. Wat vindt u van het enorme dierenleed dat wordt veroorzaakt met de afschot van vele honderden damherten, op welke wijze heeft u dit ethische aspect meegewogen in het faunabeheerplan en op welke wijze wilt u dit dierenleed verminderen?*

Antwoord

Het is niet juist dat er per jaar honderden damherten worden bejaagd. Zie hiervoor ook de beantwoording van vraag 18. Afschot van damherten, met name binnen het duingebied, is juist gebaat bij het zoveel mogelijk bewaren van de rust. Het dierenleed blijft dan ook zeer beperkt. Overigens vindt afschot veelal plaats langs de buitenranden van het duingebied.

13. Wat vindt u van de wetenschappelijke onderbouwde constatering dat het aantal aanrijdingen als gevolg van afschot toeneemt en wat gaat u met deze wetenschap doen?

Antwoord

Het aantal aanrijdingen in Zuid-Holland is afgenomen dankzij het geplaatste hekwerk en het uitgevoerde afschot. De situatie in Zuid-Holland is niet vergelijkbaar met die op de Veluwe, waarop genoemd onderzoek betrekking heeft. Op de Veluwe is er sprake van een groot leefgebied, doorsneden door een aantal wegen. Wanneer een damhert vlucht zal het tijdens die vlucht waarschijnlijk een weg oversteken. In de Zuid-Hollandse situatie is er echter sprake van een veel kleiner leefgebied waarlangs één belangrijke weg loopt. Door afschot te plegen langs de randen van het leefgebied wordt een voor damherten onveilige zone gecreëerd. De damherten zullen deze zone mijden. Zie ook de beantwoording van vraag 28.

14. In het faunabeheerplan wordt niets vermeld over de negatieve effecten van de jacht op andere diersoorten. Het afschieten van damherten heeft niet alleen schrikreacties tot gevolg bij de damherten, maar ook bij reeën, kleine zoogdieren en vogels. De dieren in het natuurgebied zullen als gevolg van de jacht ernstig worden verstoord. Op welke wijze waarborgen GS dat andere beschermde dieren in en om de AWD niet worden verontrust door de afschot van damherten?

Antwoord

De verstoring binnen het natuurgebied zal zeer beperkt blijven. Zie hiervoor ook de beantwoording van vraag 12.

15. Zijn GS op de hoogte van het genoemde rapport en waarom hebben GS deze aanbevelingen niet opgenomen in het faunabeheerplan? Zijn GS bereid om dit alsnog te doen? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ja. Genoemd rapport heeft betrekking op de Veluwe en is volledig toegespitst op de situatie aldaar. De situatie in Zuid-Holland en Noord-Holland is niet vergelijkbaar. Genoemd rapport geeft zelf ook nadrukkelijk aan dat de resultaten van het betreffende onderzoek van toepassing zijn op de Veluwe, een erg bosrijk gebied. Overigens geldt dat het faunabeheerplan het plan is van de FBE. Wij zijn niet gerechtigd om dit plan te wijzigen.

16. Wat is de schade aan gewassen door damherten in 2010, 2011 en 2012 geweest?

Antwoord

Zie de beantwoording van vraag 6.

17. Kunnen GS een overzicht geven van het aantal daadwerkelijke aanrijdingen en een overzicht of dit de afgelopen 2 jaar is toegenomen, dan wel afgenomen?

Antwoord

Zie de beantwoording van vraag 6.

18. Hoeveel mannelijke en vrouwelijke damherten zijn er in 2010, 2011 en 2012 tot nu toe afgeschoten in Zuid-Holland, op welke plaatsen en op welke tijdstippen?

Antwoord

Zie hiervoor bijgevoegde tabel.

19. Kunnen GS op een onderbouwde manier aangeven wat het effect is van het afschotbeleid en waaruit dat is gebleken? Welke conclusie trekken GS hieruit?

Antwoord

Zie de beantwoording van vraag 6.

Technische vragen naar aanleiding van het Faunabeheerplan damhert en tussenevaluatie.

20. In tegenstelling tot de uitspraken in het faunabeheerplan, is volgens cijfers van Waternet en van de politiekorpsen Kennemerland en Hollands-Midden en verder uitgewerkt in een Alterra-rapport, geen lineair verband en correlatie gevonden tussen het aantal dieren en de hoeveelheid verkeersoverlast die waargenomen wordt. Het verband wordt in het plan op geen enkele manier onderbouwd. Op basis van welk wetenschappelijk onderzoek heeft u dit lineaire verband kunnen aantonen?

Antwoord

Dit verband wordt in het faunabeheerplan geconstateerd op basis van bekende gegevens over populatiegrootte en aanrijdingen binnen het plangebied.

21. Op basis waarvan meent u het aantal aanrijdingen tot 0 en de schade tot 0 euro te kunnen terugbrengen met afschot van een deel van de herten?

Antwoord

Het risico op schade kan niet worden teruggebracht tot 0. Dit wordt ook geconstateerd in het faunabeheerplan.

Toelichting op vraag 22

Eén van de grote tekortkomingen van het "Faunabeheerplan damhert Noord- en Zuid-Holland" is het inzicht in de populaties damherten en hun samenstelling en ontwikkeling. Dierpopulaties kennen een jaarlijkse aanwas en een jaarlijkse sterfte. Het saldo daarvan vormt de toe- of afname van de populatie. Op basis van de cijfers in het faunabeheerplan blijkt dat de populatie damherten sinds midden jaren '90 jaarlijks gemiddeld met 26% is toegenomen. Uit dezelfde cijfers van de AWD komen wij uit op een gemiddelde toename van 18,5% per jaar, als men rekent vanaf 1997. Vanaf die tijd zijn structurele 'tellingen' gehouden. Daarbij komt dat het laatste jaar het aantal maar met 8% is toegenomen. Er is dus sprake van afvlakking op basis van de vermelde cijfers. De 'tellingen' leiden niet tot absolute aantallen.

Dat betekent dat op basis van deze gegevens nooit exact kan worden berekend met hoeveel exemplaren de populatie is gegroeid. De 'tellingen' geven slechts een trend aan van groei!

22. Hoe verklaart u de in de toelichting vermelde verschillen?

Antwoord

Het groeipercentage is in het faunabeheerplan berekend op basis van de op dat moment beschikbare telgegevens. Wanneer wordt uitgegaan van de minimaal aanwezige populatie damherten in de AWD, zoals weergegeven in Tabel 1 op pagina 25 van het faunabeheerplan, dan komt daar afgerond een gemiddeld groeipercentage uit van 26 procent. Het groeipercentage vertoont van jaar tot jaar grote verschillen, dat varieert van 0% tot meer dan 40 %. Het gaat zoals u terecht in de toelichting stelt, om het aangeven van een trend.

23. Op pagina 8 van het faunabeheerplan wordt gesteld dat, ondanks de hekken, schade alsnog optreedt. Uit een aan GS toegezonden dossier van de Dierenbescherming over dit onderwerp (blz. 4) komt duidelijk naar voren dat schade aan gewassen en verkeersoverlast plaatsvindt daar waar hekken nog niet geplaatst zijn. Daar waar hekken geplaatst zijn is geen overlast waargenomen. Hoe verklaart u dit verschil?

Antwoord

Wij zijn van mening dat hier geen sprake is van een verschil. De hekken waarover het faunabeheerplan op pagina 8 spreekt, vormen geen afgesloten, damhertkerend geheel. Vanwege de openingen in het hekwerk en het op enkele plaatsen nog ontbreken van een hekwerk, kon schade ontstaan.

24. Bent u bereid om vanuit uw verantwoordelijkheid te stimuleren om intreedplekken te (laten) creëren aan de "buitenkant" van de hekken (buiten de AWD) door aan deze kant de grond op te hogen zodat herten en reeën gemakkelijk kunnen terugspringen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De hekwerken zijn aangelegd door Waternet. Hoewel Waternet welwillend staat tegenover het aanleggen van intreedplekken zoals door u bedoeld, blijkt het in de praktijk binnen het Zuid-Hollandse gedeelte niet realiseerbaar vanwege de benodigde ruimte voor een dergelijke voorziening. Op bijgevoegde kaart is te zien dat er op twee locaties in Noord-Holland wel inspringvoorzieningen zijn gecreëerd. Op vele andere locaties zijn speciale toegangspoorten aangebracht waardoor damherten terug kunnen worden gedreven wanneer ze zich buiten het duingebied bevinden.

Toelichting op vraag 25

Op pagina 53 van het Faunabeheerplan staat vermeld dat er rond het gebied waar populatiebeheer plaatsvindt bijna geen aanrijdingen plaatsvinden. Dit is absoluut onjuist. Uit politiegegevens (zie ook blz. 34 van Faunabeheerplan) blijkt dat tussen 2006 en 2010 rond de 20 aanrijdingen aangrenzend aan Nationaal Park Zuid-Kennemerland (NPZK) hebben plaatsgevonden. Dit ligt voor de AWD rond de 30. Daarnaast vinden in het grensgebied aanrijdingen plaats. Het is niet bekend waar de betreffende damherten vandaan komen.

25. *Op basis van welke informatie wordt deze stellingname onderbouwd? Bent u bereid om deze stelling, die volgens de Partij voor de Dieren onjuist is, te herzien? Zo nee waarom niet? Zo ja, wanneer en op welke wijze?*

Antwoord

De stellingname op pagina 53 van het faunabeheerplan luidt: "Rond dit gebied waar beheer wordt uitgevoerd zijn er, met uitzondering van 2009 en 2010, bijna geen aanrijdingen." Uit de gegevens op pagina 34 van het faunabeheerplan blijkt dat deze stelling juist is.

Toelichting op vraag 26

Op pagina 62 van het Faunabeheerplan staat dat afschot een effectief middel is. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt duidelijk dat afschot vele malen minder effectief is om schade te beperken dan het plaatsen van hekken, het verlagen van de maximum snelheid en het instellen van actieve wildsignaleringsystemen. Uit door de Dierenbescherming aan GS gepresenteerde gegevens kan gesteld worden dat afschot niet effectief is. Dit aangezien het aantal aanrijdingen rondom NPZK (20 aanrijdingen op een totaal populatie van zo'n 200) relatief veel hoger is dan het aantal aanrijdingen rondom AWD (30 aanrijdingen op een totaal populatie van zo'n 1178).

26. *Op basis van welk(e) wetenschappelijk(e) onderzoek(en) kan de stelling dat afschot een effectief middel is, worden onderbouwd?*

Antwoord

Afschot vindt met name plaats in agrarisch en bebouwd gebied. Het is een effectief middel om er voor te zorgen dat er geen schade optreedt. Zie ook de beantwoording van vraag 6.

27. *Op pagina 63 staat dat volledig inrasteren van damherten in het leefgebied zou zorgen voor ongeremde groei, grote sterfte door voedselgebrek, en mogelijk schade aan flora en fauna, zoals de ree. Deze stelling is niet onderbouwd. Kan deze stelling nader worden onderbouwd?*

Antwoord

Deze stelling staat niet in het faunabeheerplan. Er staat dat bij volledige omrastering én het ongeremd doorgroeien van de populatie er een grote kans bestaat dat er op een gegeven moment grote sterfte door voedselgebrek zal ontstaan. Daarnaast staat er dat het waarschijnlijk is dat de aantallen reeën afnemen bij een groeiende populatie damherten.

Toelichting op vraag 28

In het Faunabeheerplan wordt voorgesteld om in de Amsterdamse Waterleidingduinen, de Blink en boswachterij Noordwijk een aantal bufferzones leeg te schieten ter voorkoming van schade en ongelukken. De bufferzones wordt gekozen op uittreedpunten. De vraag is echter of dit middel effectief is. Elders in het Faunabeheerplan wordt namelijk aangegeven, dat schade en ongelukken voor het overgrote deel wordt veroorzaakt door jonge zwerfende mannetjes. Het is te betwijfelen of jacht op een beperkt aantal dagen in het jaar er toe leidt dat jonge mannetjes afzien van hun zwerfgedrag.

28. *Op welke wijze is deze keuze nader onderbouwd en kan deze keuze nader worden onderzocht?*

Antwoord

Het uitgangspunt van het beheer is dat schade zal worden voorkomen door te verhinderen dat damherten zich buiten het leefgebied begeven. De uitvoering is erop gericht dat damherten een negatieve ervaring opdoen als ze de bufferzone en/of gebieden buiten het leefgebied betreden. In de bufferzones bevindt zich geen vaste populatie damherten en er is dus ook geen sprake van het "leegschieten van de bufferzones". Het beheer gaat wel uit van het constant optreden buiten het leefgebied en in de bufferzones om schade te voorkomen.

29. *In het faunabeheerplan wordt voorgesteld om in de Coepelduynen en Meijndel/Berkheide alle damherten af te schieten die een acuut gevaar voor de verkeersveiligheid vormen. Dit is een zeer ruim begrip. Het lijkt op een vrijbrief aan de jagers om in gebieden waar absoluut geen noodzaak is voor afschot toch te kunnen jagen. Wanneer is er volgens de provinciale normen sprake van acuut gevaar voor de verkeersveiligheid en welke randvoorwaarden voor acuut gevaar worden gesteld om te mogen afschieten?*

Antwoord

Er is zeker geen sprake van een vrijbrief om overal op damherten te kunnen jagen. Optreden in de genoemde gebieden is mogelijk op grond van ons besluit ex art. 67 van de Flora- en faunawet. In dit besluit zijn de randvoorwaarden vastgelegd. Afschot kan alleen plaatsvinden bij acuut gevaar voor de verkeersveiligheid. Dit is aan de orde wanneer een damhert het leefgebied dreigt te verlaten of wanneer het zich op of nabij de openbare weg bevindt. Daarnaast dient al het afschot gemeld te worden, onder vermelding van alle relevante omstandigheden. In de meeste gevallen zal er tevens overleg zijn met de meldkamer van de politie.

30. *Ook andere maatregelen ter voorkoming van aanrijdingen, zoals signaleringen via GPS, worden in het Faunabeheerplan slecht of niet uitgewerkt en niet toegepast als alternatief voor afschot van damherten. Kan dit nader worden onderzocht?*

Antwoord

Wij zijn van mening dat alle alternatieven in het door ons goedgekeurde faunabeheerplan voldoende zijn onderzocht.

Den Haag, 28 augustus 2012

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

mw. drs. J.A.M. Hilgersom J. Franssen